Austmarkingen

Organ for Austmarka Utvikling

1/2007

Vinterglede

Mens mange voksne synes at snøen bare er til besvær, er i alle fall barna enige om at det følger mye moro med snøen. I barnehagen på Austmarka er det mye liv og latter for tiden. Snøen er kommet, og nå kan barna endelig kose seg utendørs med aking og skigåing, som på bildet her. Foran ligger Thea og bak har vi fra venstre Hedda, Maria, Ellen, Ingrid, Ada og Emilie.

Innholdsfortegnelse

Jul på Austmarka

Sanitetskvinnene stiller opp hvert år og koker deilig julegraut til alle elevene og lærerne på skolen. Her fra venstre: Aud Lindberg, Grethe Svendsen, Grete Eriksen, Beathe B. Karterud og Solveig Skarnes.

Les mer om julen på side 6, 7 og 12.

Skolejubileum

Austmarka skole skal feire 70-års jubileum i år. I den anledning vil de gjerne ha kontakt med tidligere elever som startet på skolen høsten 1937. Er du en av dem, eller kjenner noen, vennligst ta kontakt med skolen på telefon 62 82 38 50.

Leder

Austmarkingen trykkes nå opp i 170 eksemplarer, hvorav ca 130 går til faste abonnenter, resten selges over disk hos Asak. Det er ikke bare bygdas folk som leser avisen, mange eksemplarer går til familier som har bodd her eller har annen tilknytting til Austmarka. Mange velger også å gi bort Austmarkingen som et gaveabonnement til slekt eller venner og vi hører stadig at bladet blir satt pris på, noe vi selvfølgelig er veldig glad for. En dag – og dette er vårt mål – skal alle beboerne her på Austmarka ha tilgang til bladet, slik at de kan følge med i det som skjer i nærmiljøet.

Austmarkingen skal være av interesse for alle i bygda, men dette krever en bedre kontakt med alle kroker og kriker i bygda, fra nord til sør, øst og vest. Forslag til hva vi bør skrive om mottas med takk. Vet du om noe som skal foregå eller har du noe på hjertet, så er det bare å ringe eller skrive. Det er alltid rom for å gjøre noe bedre.

En vinter uten snø er en bortkastet vinter, mener noen. Ikke minst barna, som fryder seg med aking og skigåing selv om det er mange minusgrader. Snøfallet de siste dagene har gjort det mulig å dra på skiturer nesten hvor som helst. Alle løypene, bortsett fra de som går over vann, er enten kjørt opp eller tråkket opp av entusiastene. Så det er bare å sjekke smøringen og legge i vei. Men hold deg unna vannene hvis du ikke er sikker på isen. Det viser seg at den kan være mange tommer tykk enkelte steder, mens store deler av vannet er åpent eller usikkert på andre steder. Ønsker du å gå på skøyter, så er skøyebanen på idrettsplassen ved Tunet nå ryddet og sprøytet, så her er det muligheter for å boltre seg utover kveldene.

Februar kommer til å være preget av årsmøter og vi vet at de fleste foreninger og deres valgkomiteer sliter med å skaffe folk til styreverv. "Detta har je itte no rå me" er ofte det svaret de får når noen blir spurt. Jo da, alle kan bidra med noe. Husk at skal idrettslaget eller foreningen bestå, må noen være villige til å gjøre en innsats, og det er bedre at flere deler på denne jobben enn at noen ildsjeler stadig må trå til, med fare for å gå lei eller brenne ut. Et aktivt foreningsliv er selve pulsåren i bygda – vel verdt en innsats.

Bjørn Dybing

AUSTMARKARUNDEN

Åpen skihytte
Tjuvbråtan, skihytta til Tussevangen Vel, er åpen i helgene. Her får du kjøpt kaffe, sjokolade og annet godt.

Sportsgudstjeneste
Det blir sportsgudstjeneste på Smørholmen søndag 18. februar kl. 12.00

Årsmøte Austmarka Idrettslag
Austmarka Idrettslag, hovedlaget, holder sitt årsmøte mandag 26. februar kl. 19.00 på skolen.

Årsmøte Austmarka Utvikling
Austmarka Utvikling avholder årsmøte onsdag 28. februar kl. 19.00 på Pizza`n. Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet må være mottatt av styret minst 14 dager før årsmøtet. Sakspapirer vil bli lagt ut til gjennomsyn hos Joker (Asak) 7 dager før årsmøtet. Enkel bevertning.

Årsmøte Austmarka Vel
Austmarka Vel avholder årsmøte på Bråtastua onsdag 7. mars kl. 19.00. Vanlige årsmøtesaker.

Påskefest
Kjerret Vel holder sin tradisjonelle Påskefest lørdag 31. mars, dagen før Palmesøndag. Det blir basar og underholdning for store og små. Plakater med nærmere detaljer vil bli satt opp.

Sportsgudstjeneste
Sportsgudstjeneste på Tjuvbråtan Palmesøndag 1. april kl. 12.00

Hjemmeside
Husk vår hjemmeside www.austmarka.no for siste nytt. For utlegging av nyheter og arrangementer på nettet, kontakt Remi Olsen på e-post ro@forskningsradet.no

Grisen slaktes til jul

Slakting i sure desemberdager hører med til tradisjonene på norske gårdsbruk, men nå er det langt mellom hver gang slikt skjer. Mange barn vokser opp uten å vite hvor maten kommer fra og langt mindre hvorledes dyrene slaktes og parteres. Dette må vi gjøre noe med, tenkte Kristin H. Finnsrud, lærer i annet skoletrinn på Austmarka barne- og ungdomskole. Hun tok kontakt med Eli Børli Ramtjernåsen på Karterud, og etter en periode med mental forberedelse var klassen klar.

Mandag morgen 4. desember fyrte Jarl og Morten opp den store gryta med vann, mens ungene fra 2 klassetrinn fòr inn og ut av fjøset, mer opptatt av å hilse på kalvene og gjessene enn hva som snart skulle skje med grisen.

Klassen stod tilslutt oppstilt og ut av fjøset kom Morten med grisen. Fram med salongrifla, et lite pang og der lå grisen og sprellet. Etter et lite basketak i søla ble grisen stukket og lærer Kristin fikk jobben med å røre i blodet.

Endelig lå grisen stille og klassen lurer på hva som skal skje nå. Fra v. William Bråten, Hans Amund Ramtjernåsen, Johan Svendsen, Erik Holen, David Larsen Keiseraas, Mattis Løvtjernet, Majken Hjalmarsen, Dennis S. Løyning, Sivert Rønning, Krister Sletten Bjerke. Bak står Elin Ramtjernåsen mens lærer Kristin H. Finnsrud er satt til å røre i blodbøtta.

Ikke alle syntes det var like spennende. Majken syntes det var ekkelt og holdt seg i bakgrunnen og syntes synd på grisen. Dennis syntes også det var litt ekkelt, men resten syntes det var helt ok, – helt til grisen var ferdig bustet, hengt opp og innvollene ramlet ut som lange pølser. Da var det en og annen som gjorde grimaser og lovet at de aldri mer skulle spise pølser! Morten skar forsiktig ut alle innvollene og viste fram lunge, hjerte og nyrer, mens elevene fulgte interessert med.

Etterpå bar det opp til gapahuken i skogen, der Eli hadde gjort i stand til kosestund med mat og drikke og grilling av pølser – og pølsene gled ned på høykant.

Vommen kommer og gutta mister lysten på pølser

- og her har dere hjertet. Morten underviser i anatomi

Mer galskap i bygda?

Med Åge og Bjørn til Lucky Næroset

Foran "De utenkte tankers tårn". Fantasiministerens guttedrøm ble realisert og er nå senteret til firmaet U8 og en inspirasjonskilde for mange. Her rett før "Fantasiens manifest" blir avduket

Vi hører stadig om Næroset og all den galskapen de finner på der oppe i den vesle bygda ved Hamar. Mottoet for bygda er galskap, moro og mot. Men dette er bare metoden. Målet er å gjøre bygda attraktiv for innflytting, skape trivsel og ikke minst – arbeidsplasser. Metoden de har brukt har vært så vellykket at hele bygdenorge nå nærmest står i kø for å lære. Også internasjonalt har de slått igjennom. Siste nytt er at verdens fremste forskningssenter, Massachusetts Institute of Technology (MIT) i Boston, har bestemt at de skal etablere et nytt forskningslaboratorium på Næroset, en såkalt FabLab. Bakgrunnen for valget var det tenkesettet og miljøet for kreativitet som amerikanerne fant der oppe. Samtidig jobber ildsjelene i Næroset for at kommunal- og regiondepartementet skal legge sitt kompetansesenter for distriktsutbygging til bygda.

Austmarka Vel bestemte i fjor vår å sende to representanter fra Austmarka til Næroset i forbindelse med seminaret "Innobygd" eller "Rikskomframsen for bygdekraft", som de selv kaller det. Allerede ved påmeldelsen fikk vi en prøvebit på deres galskap. Her kunne vi velge om vi ville overnatte i høyballer, hestehengere eller gamle biler og bevertningen varierte fra null til gørrstore matpakker.

Åge og Bjørn la i vei. Vi var forespeilet en gedigen mottakelse med røde løpere etc., men skjønte ikke helt opplegget før Bjørn bemerket at det var da masse rødruss som løp i veien da vi nærmet oss. Senere lærte vi. Her var det både levegger med moro-oppslag, offerbenk hvor du kunne stille spørsmål og skallebank med innskudd. At de også har et eget museum for juletrær passer godt inn i dette. Men dette virker. Hele bygda samarbeider. Folk har det moro og folketallet går oppover. Skolen som var truet med nedleggelse blomstrer og det er blitt et titalls arbeidsplasser i bygda. Det Åge og Bjørn skulle finne ut av var i hvor stor grad metodene kunne overføres til Austmarka.

Selv regjeringen har lagt merke til Næroset. Åslaug Haga i følge med samferdselsminister Liv Signe Navarsete og fylkesmann Sigbjørn Johnsen var tilstede ved åpningen, der Haga offentliggjorde stortingsmeldingen om regjeringens distrikts- og regionalpolitikk. Levende bygder blir ikke skapt av politiske avgjørelser og penger fastslo hun, og syntes at Næroset var et godt eksempel på et lokalsamfunn hvor folk sjøl har tatt tak.

Det mest interessante var alle de gode og positive foredragene vi deretter fikk presentert. Her fikk vi uttallige eksempler på at det ikke bare er i Næroset at folk sjøl har tatt et tak. I Hemne kommune har de også tatt de tullete tankene på alvor og opprettet som eneste i verden Norsk Fiaskomuseum. De regner med 30 000 besøkende i året! Hver fiasko er et trinn nærmere suksess og kan være en kilde til inspirasjon og læring. Vi fikk også høre om Storås hvor bygda med 470 innbyggere gjennom tro og fandenivoldskhet har klart å samle 7500 deltakere hvert år til Storåsfestivalen. Imponerende var også aktivitetene som karene Bengt & Gunnar hadde fått til i "Republiken Klarälvdalen". Metoden deres var sang og glede samt "stöllit allvar".

Humørbonden Geir Styve er det mye å lære av. Han skjønte fort at det brattlendte småbruket hans kunne ikke familien leve av, men humør og bonde viste seg å være en sterk kombinasjonen. Nå

Fantasiminister H.C. Medlien demonstrerer utstyret han brukte på Stortinget for å overføre gode tanker fra den gamle til den nye regjeringen.

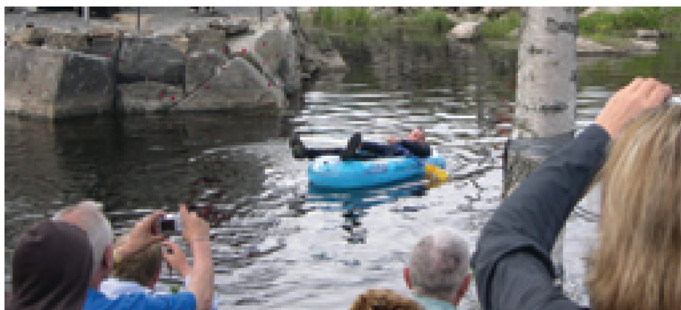
driver han eget firma hvor oppmuntring av ansatte og bedriftsledelse er hovedaktivitet. Han utdanner også Oppmuntringsagenter og Bygdedyrjegere og påstår han har svart belte i Humørbondologi. – Skap med det du har, der du er – er grunntanken hans.

Knut Heggedal i Setskog hadde mye interessant å fortelle om hvordan de hadde fått innbyggertallet til å stige fra 595 til 700 gjennom de siste 6 årene, delvis ved å legge ut store boligtomter, bygge leiligheter og hytter og satse på barnehage, butikk og et aktivt foreningsliv. Nå både tegner og leverer de sine hytter og hus til et stigende innbyggertall.

Den mest eventyrlige historien kunne imidlertid sauebonden Håkon Karlsen fra Lyngen bidra med. Hans historie, som førte til etableringen av verdens første FabLab, har vært presentert på TV et par ganger, men å møte bonden sjøl og hans historie som ligger bak, var en sterk opplevelse som nok en gang viser at det nytter når man har tro på det man driver med og ikke er redd for å gjøre en innsats. – Den som ikke tør å mislykkes, vil aldri lykkes, mente han. Nå sitter han i et verdensomspennende styre sammen med blandt andre Jimmi Carter og presten Desmond Tutu og bestemmer hvor MIT skal anlegge de neste forskningssentra rundt omkring i verden.

Det manglet heller ikke innslag fra mer akademisk hold, som Reidar Almås fra Senter for bygdeforskning. Han fortalte om hvilke tiltak som virker for å skape en oppegående bygd. Sjur Dagestad, som er professor i innovasjon ved universitetet i Trondheim, mente at bygdesamfunnet kan lære mye av innovasjon i næringslivet og ga praktiske eksempler på hvordan tanker kan settes ut i handling.

Ja, det var mange inntrykk i få denne helgen, men hva vil virke på Austmarka? Er det for lite av humør og galskap her? Er vi for redde for å gjøre noe dumt – for å feile? Trenger vi en Oppmuntringsagent og en Bygdedyrskverker? Det er lett å svare ja på det meste. Men å kopiere Næroset er nødvendigvis ikke veien å gå for resten av bygdenorge. Vi må finne våre spesielle fortrinn, våge en innsats og skape med det vi har. Det har de også funnet ut i Nord-Odal. Inspirert av Lucky Næroset har de dannet noe de kaller Trollringen som skal arbeide med de muligheter bygda gir, skape engasjement i bygda og realisere håp og drømmer. Oppgavene ligger i kø, men de kan bare løses lokalt – av innbyggerne. Her er det fritt fram.

Nærosets oppføring av "Et dukkehjem" måtte selvfølgelig i deres dialekt foregå delvis under vann. Mye moro – selv om Ibsen neppe hadde godkjent neddukkingen.

Erica Friberg og Hans Erik Møller med tombola og kakesalg

Jim Sletten, Eirik Svendsen og Benjamin Holseter solgte over 45 julenek, med og uten rød sløyfe, og en rekke juletrær på morgenkvisten foran Joker

Skal til Polen

Tidligere har vi skrevet om 9. klasse ved Austmarke barne- og ungdomsskole som gjerne vil til Polen, selv om de ikke lenger får noen offentlig støtte til reisen. Ved hjelp av betalte småjobber skal det skaffes penger nok, mener de, og arbeidet er allerede kommet godt i gang.

I alt trengs det kr 4195,- per elev for å komme av gårde, pluss reisepenger til voksne assistenter og foreldre, så det er ikke noe lite prosjekt elevene er i gang med. Så langt har de hatt kafeteria på skolen og småjobber som sortering og salg av skrapjern, pussing av sølvtøy etc., men det er langt igjen.

En kald lørdag før jul fant vi klassen utenfor Joker. Her var det rigget til salgsboder med kaker, lotteri og salg av juletrær og julenek – og det var gratis servering av gløgg. Mor til Benjamin, Ann-Kristin Sørpebøl, kan fortelle at elevene hittil har fått inn kr. 21 000,- hvorav ca halvparten på loddbøker. I februar har de tatt på seg flytting av en Kongsvingerbedrift. Dette blir en familiedugnad som skal monne godt i kassa. Men det trengs flere jobber, så hun oppfordrer alle som har en jobb å tilby, liten eller stor, til å kontakte henne på telefon 628 28 182. Reisen til Polen er allerede bestilt, forteller hun. Turen starter 1. september, og det er i alt 16 personer som skal av gårde, 11 elever samt 4 voksne assistenter eller foreldre. Bussturen går innom Oslo hvor de vil få følge med en klasse fra Bergen.

Men det begynner å haste med flere oppdrag. Vet du om noe, så meld ifra.

Jul på Austmarka

Rundt jul er det utrolig mange aktiviteter på gang. Det gjelder ikke bare i Kongsvinger by, men også her i bygda skjer det så mye at det kan være vanskelig å få med seg alt – lysmesse, juletretenning, konsert i kirken og på Austbo, messer og fester - det blir bare mulig å få med seg noen glimt.

Adventstid

Julen ble også i år innledet med den tradisjonelle lysmessen i kirken første søndag i advent. Deretter var det tenning av lysene på det store juletreet foran kirken, noe som for øvrig ga litt hodepine i år. Alle tegn tydet på at det var noe galt eller ustabilt med strømtilførselen fra kirken, slik at arrangøren, Austmarka vel, for sikkerhets skyld hadde alliert seg med Gunhild og Sverre Nordby som reserveleverandør av strøm. Feilen, som lå i stolpen vi tar strøm fra, ble imidlertid funnet og rettet dagen før julegrantenningen, men da lyskasterne ble satt på, lyste de bare noen minutter før de slukket. Det viste seg at de lyste direkte på fotocellen som sørger for at lyset blir påslått ved mørkets frambrudd. Etter en natt med pulserende lys ble fotocellen avskjermet og alt virket heldigvis som det skulle under selve julegrantenningen.

Til tross for snømangel og 8 plussgrader, ble det fin stemning rundt juletreet da Austmarka Bygdekorps spilte opp. Skullerud sanitet sørget for gløgg og pepperkaker og sannelig kom det ikke to nisser også med poser til barna – en fin start på jula og adventstiden.

Synnøve Holseter i Brødbøl sanitetsforening kunne friste med mange fine gevinster.

Gammeldags julemesse

Brødbøl Sanitetsforening kunne i år by på god gammeldags julemesse på Brødbøl skole. Her var det fullt hus med både barn og voksne. Foreningen hadde vært flink til både å lage og samle inn gevinster, så loddsalget gikk over all forventning – lynlotteriet måtte gjennomføres i to omganger!

På godt gammeldags vis ble alle gjester benket rundt bordene og servert de deiligste rundstykker og kaker mens loddsalget og salg av årer til lynlotteriet pågikk. Etter allsang og ennå mer kaffe og kaker var det trekning og den ene kassen etter den andre med deilig julemat og drikke fant sine heldige vinnere. Også lynlotteriet hadde en mengde fine gevinster med mye godt handarbeide.

Da alt var talt opp, viste det seg at det var kommet inn 16 000,- på loddbøkene og 10 000,- på åresalget. Ikke dårlig resultat for en liten sanitetsforening.

Stor rift om varene på Austbos julemesse 5 desember.

Julemarked på Austbo

Turid Nordøy og arbeidsgjengen hennes kunne også i år innby til julemesse på Austbo. Her er det kvalitetsvarer, alt laget av den flittige arbeidsgjengen på Austbo.

Forventningen var stor i flokken som hadde samlet seg før åpningen av årets julemesse. Her var beboere på Austbo, naboer, slekt og venner samlet for å sikre seg noen fine julepresanger og kose seg over en kopp kaffe og kaker etter handelen. Presist klokka tolv åpnet Turid dørene og de ivrige kjøperne strømmet på. Her var det mye fint å velge mellom, engler med lys, broderte duker, julekranser, nisser med varme, strikkede klær, grytekluter, strikkede ullsokker og gensere i mange størrelser og en mengde andre varer av god og ekte håndverkskvalitet.

– I år har det vært fire meget aktive damer i arbeidsgjengen, nemlig beboere Kari Sætersæter, Edith Westby, Gerd Gylterud og Marta Lønhøiden, og det er utrolig hva disse fire har produsert her på arbeidsstua og hjemme i leilighetene sine, forteller aktivitetsleder Turid Norøy. Selv er hun ansatt på halv tid og kommunen har ingen penger til drift av arbeidsstua. Inntektene fra denne messen går derfor til innkjøp av materialer for å sysselsette beboerne.

– Foruten penger til materialer, blir det gjerne noe til overs. Sammen med inntekter fra lotterier og Bingo er vi med å sponse andre aktiviteter her, slik som sommerturer og julebord, så pengene kommer godt med og blir brukt til felles hygge for alle innboerne, sier Turid, som gjerne vil understreke hvor viktig det er å aktivisere beboerne både fysisk og mentalt.

Tor Erik Ramtjernåsen synes juletrefester med god mat er helt topp

Ungene møtte stivpyntet opp til juletrefesten og gledet seg til gang rundt juletreet – og pose fra nissen.

Juletrefest på Brødbøl

Søndag 14. dag jul innbød Brødbøl Vel til den årlige juletrefesten i gamleskolen. Utenfor sto det store juletreet og lyste velkommen og inne var det satt opp et i mindre målestokk, tilpasset takhøyden i den gamle skolestua.

Lederen av Brødbøl Vel, Anne Nygård, ønsket velkommen og samlet alle gjestene, rundt 35 voksne og barn, til sang og gange rundt juletreet, en tradisjon som det blir mindre og mindre av i hjemmene, men som heldigvis holdes i hevd ved sammenkomster i jula.

Styret i vellet hadde pyntet og dekket på bordene og bød på deilige rundstykker med kaffe for de voksne og brus til de små.

Lotteri er en tradisjon på Austmarka og en nødvendig inntektskilde for de flest lag og foreninger, også for Brødbøl Vel. En rekke fine gjenstander fylte gevinstbordet, slik som store fruktkurver, gavekort til bowling og kino, julegodt og overraskelsespakker. Og som alltid på Austmarka, gjestene var rause med gode bidrag.

Etter inntak av brus og mat økte aktivitetsnivået blant de minste, så det passet bra med mer lek og gange rundt juletreet. Gjermund Torp sørget for musikk med toraderen – og etter mer kaffe og kaker dukket nissen opp med sine nissebarn og delte ut poser til stor glede for barna.

Så bar vi jula ut

Lørdag den 13. januar var det 20. dag jul, og som seg hør og bør er det da tid til å fjerne juletre og juledekorasjoner. Det er en gammel skikk å bære jula ut, noe vi begynte med her i bygda i fjor, og som nå ser ut til å bli en tradisjon.

Lørdag morgen kom Geir Rundgren med tømmerbilen og i år gikk det greit å legge ned grana uten at den knakk i to eller en eneste pære ble knust. Det store spørsmålet var om vi fikk nok mannskap senere på kvelden til å bære treet til Tunet.

Klokka fem stod 8 sterke menn klare til å bære, men til tross for styrkedråper måtte vi kutte av et par meter på lengden av treet. Da gikk det lett, og selv om vi skremte et par bilister underveis, kom vi vel fram til idrettsplassen uten problemer. Her var det på forhånd gjort opp et stort bål og mange hadde møtt opp med juletrær for å delta i den høytidelige brenningen.

Åge Sørmoen fortalte litt om hvorledes skikken med juletrær kom til Norge og minnet om Knud den IV som ble myrdet i Odense kirke og fikk helgenstatus. Det holdes messe til minne om han 13. januar og derfor heter det ”Knut kjører julen ut” på denne dagen.

-”av aske er du kommet og til aske skal du bli…” Åge sørget for en verdig seremoni under brenningen av små og store juletrær på Tunet.

Store og små trær, mer eller mindre tørre, ble så lagt over bålet som brant lystig under avsynging av spesialversjonen ”Du grønne knitrende tre farvel”.

I år ble det fullt i Bråtastua etter brenningen, der folk koste seg med kaffe, julebakst og ymse rester av både vått og tørt. En verdig utgang på jula og en fin seremoni som sikkert blir gjentatt til neste år – da bærer vi hele treet!

Borettslag – hva er det?

Et eksempel på boliger som nylig er satt opp av KOBBL er disse boligene for Magasinbekken borettslag i Nord-Odal. Innskuddene her er fra kr 170 000,- til kr 200 000,- og felleskostnadene kr 3 375,- og kr 3 815,- per måned for henholdsvis 2- og 3-roms leiligheter.

I fjor høst var det en rundspørring på Austmarka hvor Kongsvinger og omegn boligbyggelag (KOBBL), i samarbeide med Austmarka Utvikling, ville måle interessen for å sette opp små lettdrevne boliger på Austmarka. Disse vil være ypperlig egnet som eldreboliger, spesielt hvis de legges i nærheten av Austbo. Tilsvarende hus er også blitt solgt som ungdomsboliger og blitt meget populære i Kongsvinger.
Å danne et borettslag har mange fordeler, men siden dette er en ny tanke her på Austmarka, er det også mange spørsmål som stilles. Vi har nedenfor prøvd å besvare de fleste av disse ut fra informasjonen som Norges boligbyggelag har lagt ut på sin nettside.

Boligbyggelag og borettslag

Boligbyggelaget, i dette tilfelle KOBBL, bygger, selger og forvalter boliger. De sørger altså for finansiering, planlegging, bygging og salg av boliger. Boligene organiseres i et borettslag som er et eget selskap som eies av de som bor der. Når du kjøper en bolig i et borettslag, blir du samtidig andelseier i selskapet og du kan fritt omsette boligen til markedspris.

Andelseierne i borettslaget eier således tomten og bygningene i fellesskap og de tar beslutninger om oppussing, vedlikehold og påkostninger av bygningene og fellesarealet. Den enkelte beboer bestemmer selv over alt innvendig i sin egen bolig i henhold til bestemmelser i vedtektene. Årlig avholdes en generalforsamling hvor det velges et styre som tar seg av den daglige driften.

Boligbyggelagets forpliktelser

Boligbyggelaget er forretningsfører og tjenesteleverandør for borettslaget. De krever inn husleie, gjør regnskapsføringen og kan tilby vaktmestertjenester samt teknisk, juridisk og økonomisk rådgivning. KOBBL har sin egen meglerforretning, KOBBL Eiendom, som kan foreta salg og kjøp.

Hva koster det?

Byggingen blir finansiert med et felles lån og med innskudd fra andelseierne (= beboerne). Som andelseier i borettslaget svarer du for din andel av borettslagets felles lån og renter i form av månedlige felleskostnader (husleie).
I felleskostnadene inngår også de vanlige utgiftene, slik som kommunale avgifter, eiendomsskatt, felles strøm, snøbrøyting og forsikringer av huset, men ikke andelseierens innbo.

KOBBL har gode alternativer når det gjelder finansiering, hvilket betyr at borettslaget til enhver tid har markedets beste betingelser når det gjelder utlånsrenter.

Mer informasjon

Austmarka Utvikling planlegger et åpent møte i midten av mars, der KOBBL vil være tilstede og svare på aktuelle spørsmål og der mulighetene for å sette opp rimelige boliger på Austmarka vil bli belyst.

Funnet

En fjernutløser til kamera, merket Canon RS60-E3, er funnet. Er det noen som savner den? Henvendelse til redaktøren.

Leserbrev

Vi har fått et hyggelig brev fra Hedvig Engen som gjerne vil sende en hilsen og rose både de som bringer posten ut og de som tar seg av kundene i butikken. ”Våre post-folk, både damer og herrer, er raske, blide, hyggelige og hjelpsomme, skriver hun, og sender en ekstra hilsen og ønske om et godt nytt år til folkene i Joker-butikken på Austmarka og på Spar i Skotterud.

Bedre vei – nå!

Underskriftskampanjen som Austmarka Utvikling (AU) gjennomførte før jul var meget vellykket.
Til sammen kom det inn 491 underskrifter. Disse vil sammen med et følgeskriv bli oversendt Statens vegvesen, region øst. For å markere hvor farlig vegstrekningen mellom Samvirkelaget og Solberg bru er, vil AU i nær framtid arrangere en trafikksituasjon som understreker dette. Pressen vil bli invitert til arrangementet.

Våre skiløyper

Austmarka idrettslag kjører hvert år opp skiløyper når føret tillater det. Nå er det mulig å holde seg oppdatert om hvilke løyper som til enhver tid er kjørt opp ved å ta en titt på internett adressen: http://n3sport.no/Organisation.asp?id=63208. Det ligger også en link til denne adressen fra vår egen hjemmeside www.austmarka.no

Løypene som vil bli oppdatert er:

- **Lysløypa** ved Samfunnshuset
- **5 km løypa** som er en forlengelse av lysløypa og går i en sløyfe nordover vest for Tryggtjernet og kommer ut på veien mot Myrer rett ovenfor Vestbekken og returner ned lysløypa igjen.
- **Turløypa Smørholmen.** Denne starter ved skolen og går ca 1 km sydover til Jensmoen, derfra østover opp til Barbakken, forbi Igletjern og fram til Sunda i nordvestre hjørne av Hærsjøen. Avhengig av isforholdene vil løypa bli lagt på sjøen eller følge veien sydøstover til Smørholmen. Vi kan regne med at det blir servering her i helgene senere på vinteren. Tilbaketuren kan om ønskes gjøres om Sunddammen, Gammelvangen og ned til Skullerud.
- **Turløype Hanatjernet** er 8-9 km lang i fint turterreng. Løypa starter der 5 km løypa kommer ut i veien ovenfor Vestbekken. Du krysser veien og går sørover, følger kraftlinja forbi Sætertjernet. Bratt opp Hanatjernberget og over fine furumoer nordover igjen. Du kommer tilbake til løypa nord for Sætertjernet og følger kraftlinja tilbake.
- **Sunddammen – Hærsjøvika til Gammelvangen** (Solbergvangen) med retur til Skullerud. Forutsetter at isen på Nordre Hærsjøen holder, men det blir også løype over land hvor du går opp 150 m vest for Sunddammen og videre rett nordover.
- **Smørholmen – Hærsjøen rundt**. Dette er en fin runde på 7 – 8 km for dem som vil trene armmusklene, men forutsetter at isen holder.
- **Møkeråsveien til Stormyra.** Du kommer inn på denne veien ved å starte i Skullerudvika eller kjøre ca 1 km østover fra Samvirkelaget. Løypa følger bomveien helt til myra på toppen av Møkeråsen.
- **Brusenveien.** Hit kommer du ved å kjøre Åbogenveien 2 km fra Samfunnshuset. Løypa er 5 km lang og går på skogsbilvei. Kan være brøytet. Dette er vanligvis den første som løypa som kjøres opp.

Husk at du kan ha en fin skitur selv om løypa ikke er kjørt opp. Det tar som regel ikke mange dagene etter et snøfall før noen har tråkket opp de fleste løypene. God skitur!

Styrkeprøven -07

Den store styrkeprøven med løp, kanopadling og sykkelritt som orienteringsgruppa i Austmarka Idrettslag arrangerte i fjor sommer, ble en stor suksess. Egil Solbergseter er allerede i gang med å planlegge årets styrkeprøve.

Styrkeprøven vil bli avholdt søndag 9. september, forteller Egil, og årets opplegg vil bli ganske likt fjorårets, dog med litt kortere løpedistanse. Muligens blir starten på jordet litt ovenfor Steffenstorpet med løp over til Høiby, ned på Masterudveien, opp forbi Vangen til Dronningens utsikt, derfra ned til Tangenvika. Fra Tangenvika blir det så paddling sydover til badeplassen i Fagernessjøen. Siste etappe blir sykkelritt med en runde opp til Myrer, ned til Bellingen og om Brødbøl tilbake. Hovedbasen vil bli på Tunet til Historielaget, og det er ventet at omkring 20 tremannslag vil melde seg på. Med så mange deltakere blir det også mange tilskuere, så her vil det være god anledning til å gjøre noe mer utav arrangementet, for eksempel konkurranser for barn, underholdning, utstillinger etc, mens man venter på innkomst eller etter at løpet er ferdig. Sitter du med ideer, er det bare å kontakte Egil.

Premiene i fjor var støpt i tinn, og ble meget godt mottatt. For å få til det samme i år, trenger idrettslaget ca 15 kg tinn til støpingen. Gamle vaser, premier etc er ideelt, men de må ikke være laget av såkalt tinn-aluminium, da denne legeringen har for høy smeltetemperatur. Så ta en titt i skapet, kanskje kan du bidra her.

Vann som flommer

Brødbølfossen før jul – et sjeldent syn.

Nedbør, vann og flom har vært samtaleemne i bygda i hele høst og det ser ut til at det ennå er lenge til før vi får normal vannføring i Austmarkavassdraget. En trøst har det vært at nå går kraftverkene her for fullt og gjør sitt til at strømprisen ikke fyker i været.

Austmarkavassdraget starter oppe i Lomsen ved Kvarntorp og renner gjennom Mitandersfors ut i Varalden. I tillegg kommer det vann fra magasinene Nordre og Søndre Øyersjøene som blir tappet ned via Vikeråa til Varalden. Fra Varalden renner vannet ned i Møkeren ved Sikåa. Etter en kraftig sving i Møkeren setter så vassdraget retningen mot Sverige igjen gjennom Fagernessjøen og sjøene nedenfor, til den ender i Utgardsjøen og renner inn i Sverige. Til sammen er dette et fall på 154 meter, noe som opp gjennom tidene har vært utnyttet til fløting, drift av møller, sagbruk og spikerverk. I dag er alt dette borte, men vassdraget gjør allikevel nytte for seg, nå som produsent av elektrisk strøm.

Austmarkingen har tatt en prat med Johnny Bottilsrud som er elektromaskinist ved kraftverkene her i bygda og følger nøye med på vannføringen og kraften som blir produsert.

– Ved Mitanderfors er det et eldre og relativt lite kraftverk på rundt 350 kW, tilsvarende 470 hestekrefter, sier Johnny. På norsk side har vi i alt tre kraftverk, et ved Varalddammen, som er på 500 kW. Herfra renner vannet ned til Merratjennet som er demmet opp. Her er det inntak til et 800 m langt glassfiberarmert rør som er nedgravd i bakken og ender opp i kraftverket Bedafors. Fallet er på 18 m og generatoren produserer 1 MW (= 1000 kilowatt) når aggregatet går for fullt med en vannføring på 6 kubikkmeter vann i sekundet.

Høydeforskjellen ved Solberg bru er for liten til at det lønner seg å bygge noe kraftverk her. I stedet er den aktivt med når vannstanden i Møkeren og sjøene sønnafor skal reguleres. Kraftstasjonen på Brødbøl ble bygget i 1920 og satt i drift året etter. Rørgata er på 1200 m og var Nord-Europas lengste trerør på den tid. Her ble det nedlagt mye fint håndverk av arbeidslaget som var med. Spesielt var det krevende å bygge de nødvendige svingene på røret. Dette krever en spesiell teknikk, forteller Johnny.

Trerørene holdt til 1946. Da fikk ingeniør Øyvind M. Fjeld, som sitt første byggeoppdrag, jobben med å støpe fundamentene til det nye trerøret som fra begynnelsen av hvilte på nedgravde trebukker. Senere er røret skiftet ut i 1966 og har holdt fram til i dag, bortsett fra 230 m nederst

som ble skiftet til glassfiberrør i år 2000. Nå sier Johnny at i løpet av et par år skal nye 460m med 2,2m diameter skiftes ut.

Med denne diameteren og med en vannhastighet på opp til 3 m/sek betyr dette at 8 tonn vann med et trykk på 35 meter vannsøyle raser gjennom turbinene hvert sekund. Slikt blir det strøm av, opp til 2500kW. I løpet av ett døgn produserer generatorene på Brødbøl like mye strøm som 3 husstander forbruker i løpet av et helt år!

Det er i alt 3 generatorer på Brødbøl. To av disse er fra 1920 og er identiske, men bare den ene er i drift. Den andre tjener som reservedeler. Den tredje, som er på 1880 kW, er fra 1975 og er nesten helt innkapslet. Fordelen med den gamle er at her er det mulig å se oppbyggingen av de snilehusformede francisturbinene, generatorens statorviklinger og rotor i detalj samt likestrømsgeneratoren som gir strøm til å magnetisere generatorens poler.

Det er viktig at alle kraftverkene i Austmarkavassdraget samkjøres, slik at vannstanden ikke endrer seg mer enn nødvendig i vannene underveis. Måling av vannstrømmen gjøres automatisk bl.a. ved Holmen bru hvor det er installert en såkalt limnograf (ferskvannsmåler). Johnny viste at ved å sende SMS-meldingen Sta (som står for status) over mobiltelefonen til 90607503, fikk han straks en SMS tilbake med beskjed om vannføringen i øyeblikket. Så er du interessert i å følge med, er det bare å ringe.

Er det vanskelig å regulere vannstanden i sjøene her?
Nei, ved normal vannføring er dette ikke noe problem. Men vi husker jo godt november i år 2000. Da fikk vi en regnflom som førte til at situasjonen i Arvika ble kritisk og de anmodet oss om å slippe igjennom så lite som mulig. Da hadde vi en vannføring på 32 kubikkmeter/sek. ved Holmenbrua og 37 ved Brødbøl. Siden kraftverket ikke kan ta unna mer enn 8 kubikkmeter, ble det skikkelig liv i fossen nedover. Den store vannføringen førte til en del ulemper for hus på Austmarka, med vann i kjellere, men vi hjalp til så godt vi kunne med utlån av lensepumper. Når det gjelder vannstanden i Utgardsjøen, så reguleres denne på svensk side i forbindelse med Jøssefors kraftverk.

Vinteren 2005 var det også stor vannføring. I januar ble det mildt, snøen smeltet samtidig som vi fikk et kraftig regnvær. Da var vannføringen oppe i 21 kubikkmeter. Da dette ga seg, tappet vi sjøene ned som normalt for å forberede oss på vårflommen. Men denne kom aldri, og ikke regnet det heller før langt ut på sommeren. Resultatet var en lav vannstand i Varalden, slik vi alle husker.

Og regnet og flommen vi har hatt nå i høst, er dette noen rekord?
I høst fikk vi en regnflom som varte ganske lenge, slik at 18. desember hadde vi bare litt mindre vannføring enn under flommen år 2000. Varalden steg, så vi måtte dytte ut 44 nåler i dammen ved Solberg, noe som ble lagt godt merke til ved Strand. Vi måtte også nå ut med lensepumper og hjelpe til noen utsatte steder, sier Johnny. Men ikke så galt at det ikke er godt for noe. Kraftkrisen er avblåst og spot-prisen på strøm er på vei mot 25 øre. Noe av dette kan vi sikkert takke Austmarkavassdraget og kraftstasjonene her for.

Brødbøl kraftverk:

Nedslagsfelt:	397 kv.km.
Midlere tilsig:	163 mill. kub.m/år
Maks. slukevne:	8 kub.m./sek.
Bruttofall:	40 m
Middel årsprod.:	13 mill. kWh (kilowatttimer)

Med et snittforbruk på 18000 kWh per husstand, dekker dette behovet for 722 husstander.

Johnny Bottilsrud viser gjerne fram kraftstasjonen på Brødbøl. I fjor fikk han besøk av interesserte elever fra Austmarka skole: (f.v.) Hans Erik Møller, Mikael Lunderbye, Hans Martin Myrvold, Gjermund Møller og Thomas Stenbråten

Jentene i 5. og 6. klasse sang "En stjerne skinner i natt.." med Lars Lukerstuen i bakgrunnen på trompet.

To store gryter med graut gikk med, og det var en mandel i hver gryte. Synne Berger i første klasse og Asina Skarnes i sjette fant hver sin mandel og fikk overraskelsespakke av rektor Gerd Eriksen.

Juleferie – en avslutning med stil

Endelig sto juleferien for døren. Men først skulle siste skoledag avsluttes med samling i gymnastikksalen, gang rundt juletreet og spising av risengrynsgraut. Og så, helt til slutt, kirkebesøk.

Sanitetskvinnene hadde forberedt seg i god tid og serverte deilig risengrynsgraut med saft, noe som ble satt stor pris på av både store og små. For å vise sin takknemlighet fikk kokkene en gave overrakt av barna, en liten dekorert treskje til hver av dem. Sanitetskvinnene på sin side var ikke snauere enn at de også ville gi en gave til skolen: 2 000 kroner til en klatrevegg i gymnastikksalen!

Kirken ble fylt opp av elevene med foreldre og besteforeldre, og her var det stort sett elevene som stod for gjennomføringen av programmet – og for et program! Elevene imponerte både foreldre, prest og lærere med sine opplesninger, sang og musikk fra første stund. Det var fint å se førsteklassingene i prosesjon inn med lys og tenning av de tre adventslysene til sangen "så tenner vi et lys". Det fortsatte med opplesning både av 2., 3. og 4. klasse og nydelig sang av de eldre elevene. Juleevangeliet ble lest av 8. klassingene mens årets konfirmanter bidro med eksempler på forbønn.

Etter prestens julefortelling spilte Halvor Lukerstuen et stykke på piano og jentene i 6. klasse sang julesangen "En stjerne skinner i natt", sikkert akkompagnert av Lars Lukerstuen på trompet. Og til slutt – en profesjonell fremførelse av sangen "Halleluja" med Dorthe Bekkengen, Lars Magnus Fagernes og Jon Skogli Holt. Det er bare å erkjenne – du verden for noen flinke barn og ungdommer vi har i bygda vår!

Først var det gang rundt juletreet til Wenches trekkspilltoner.

Det smakte godt med graut, syntes (fra v.) Jorunn Myrvold, Tone Line Kristiansen, Nora Hedberg, Martine Breisjøberg og Linn Amalie Evjebråten.

Barna i 1. klasse tente adventslysene i kirken.

Austmarkingen gis ut av Austmarka Utvikling og kommer ut 5-6 ganger i året. Abonnementsprisen er kr. 150,00 per år, levert i postkassen. Noen eksemplarer legges også ut for salg hos Joker til kr. 40,-. Alle henvendelser ang. abonnement, gaveabonnement og bladets innhold rettes til redaktøren: Bjørn Dybing, tlf. 628 25 693 eller e-post bjorn.dybing@east.no
Redaksjonen for dette nummer er avsluttet 1.februar.

Neste utgave av Austmarkingen kommer til Påske.